D · N
17/2·1949

Ransoneringarnas avveckling

Efter fjolårets goda världsskörd och med de i stort sett gynnsamma utsikterna även för nästa förbrukningsår har den internationella handeln med grundläggande födoämnen på allvar börjat sättas på fredsfot. Ett av de viktigaste stegen i den riktningen har tagits genom att den internationella ransoneringen av fettråvaror avvecklats. En liten frukt av denna betydande vinst för världens försörjning har de svenska förbrukarna fått skörda. Vi har sluppit ifrån tvättmedelsransoneringen, vilken utan att vara betungande för det stora flertalet medborgare dock förorsakade handeln en mängd onyttigt arbete och i individuella fall vållade svårigheter för konsumenterna. Ungefär samma beskrivning passar för samtliga de ransoneringar som ännu drabbar hushållen. I stort sett är de inte utsatta för underförsörjning, men deras ekonomi både med pengar och arbetskraft lider av att valfriheten i inköp är begränsad. Dessutom behövs det en stor kommissionsapparat med alla dess förgreningar för att upprätthålla ransoneringssystemet. I detta läge är det all anledning undersöka om det verkligen ger valuta för vad det kostar folket.

Sedan världsmarknaden blivit fri finns det självfallet inte längre några yttre hinder för att slopa det svenska ransoneringssystemet. Ransoneringarnas ursprungliga och för det stora flertalet medborgare enda verkligt godtagbara motivering har upphört. Men under tiden har valutasvårigheterna kommit till. Det finns ingen anledning att i det här sammanhanget ta upp den omstridda frågan om deras orsak och om rätta sättet för deras avhjälpande. Större praktiskt värde har det att fråga huruvida en ransonering sådan som vi för närvarande har och vilken kan beskrivas som nästan full förbrukning går in med någon avgörande vikt i valutabalansen. Härvid är just frågan om fettförsörjningen i hög grad representativ. Om alla medborgare vore hänvisade till den månatliga standardransonen av matfett, skulle man utan tvivel behöva räkna med avsevärt ökad förbrukning vid övergången till fri marknad. Men nu har för det första hela jordbruksbefolkningen obegränsad tillgång till så mycket fett den vill ha genom hemtillverkning av smör ur den ostandardiserade mjölk som står till dess förfogande. Denna smörtillgång, som fyller ut de officiella ransonerna, är så betydande att den i stor omfattning även används till byte med stadshushåll mot det på landsbygden mera begärliga sockret, den enda vara utom kaffe som i praktiken är ransonerad på landet. Vidare har mycket stora kategorier av yrkesarbetare tilläggsransoner av fett, i genomsnitt så stora att dessa grupper inte kan väntas avsevärt öka sin fettförbrukning när försäljningen blir fri. Även för den tredje gruppen, stadsbor utan tilläggsransoner, är den nuvarande tilldelningen i många fall tillräcklig, men inom denna grupp har man naturligtvis att räkna med den största förbrukningsökningen när fettet blir fritt.

Till detta kommer att övergången till fri fetthandel antagligen medför en del förändringar i hushållsvanorna i fredsmässig riktning. Husmödrarna brukade före kriget hålla budgeten nere genom att i vardagslag spara på kött och dyr fisk och bygga mer på grönsaker och andra vegetabilier, vilka genom bland annat tillagning med fett gjordes smakliga och närande. Det innebär att en fri fettförbrukning, som kan åstadkommas genom att medge en något ökad import av margarinoljor, automatiskt lättar den verkliga eller förmenta köttbristen. Köttransoneringen, som för närvarande trots alla kontrollåtgärder fungerar sämre än någonsin och som blivit ett område dit ransoneringsledan koncentreras, lär därför mycket lätt kunna undvaras så snart handeln med smör, margarin och annat fett för hushållsbruk blir fri.

Ännu enklare borde det vara att ta bort sockerransoneringen. Den har aldrig varit fullständig, eftersom allehanda sötvaror även för hushållsbruk hela tiden sålts kupongfritt. Sockerransoneringen har följaktligen begränsat förbrukningen enbart för lanthushåll, trädgårdsodlare och andra hemkonserverande hushåll, medan de som köpt sylt, saft och därmed jämförliga produkter färdiga fått och får mer socker än de behöver. Här finns naturligtvis den tekniska frågan hur sockerbeskattningen skall ordnas, så att inte de beskattade industrierna köper obeskattat socker i minuthandeln, men det är tämligen klart att man inte kan få fortsätta med ransonering bara för att göra fiskaliska åtgärder bekvämare för myndigheterna. Lika klart är det att när sockrets frisläppande en gång skall ske blir det inte omedelbart före betförhandlingarna, utan vid en tidpunkt när man har säker överblick över tillgången under en tillräcklig period framåt.

Någon hamstring av socker behöver man dock inte räkna med, och över huvud taget bör det vara överkomligt för regeringen och kommissionerna att lägga de fortsatta valutaplanerna så att livsmedelskommissionen inte behöver lämna några ransoneringar av jordbruksprodukter i arv åt den blivande jordbruksnämnden, även om den tar vid långt innan vi hunnit genomleva det under omräkning lagda fyraårsprogrammet. Det är bara kaffet som är ett nummer för sig. Inte för att ransonerna där heller ligger så långt under den varaktiga fria förbrukningen, utan på grund av det psykologiska handikap som regeringen skaffade sig genom att återinföra den en gång slopade kafferansoneringen. Här har man av allt att döma att välja mellan ett stort buffertlager eller en mycket energisk beskattning av den åtrådda varan för att komma ur återvändsgränden. Men det går kanske lättare för statsmakterna att träffa sitt val om kaffet blir ensamt på ransoneringslistan och den befrias från tvångsregleringar som verkligen är kännbara för hushållens ekonomi samtidigt som de numera förlorat sin förankring i det internationella försörjningsläget.

Riksdagssammanträden

Torsdagen den 17 febr. 1949.

Konstitutionsutsk. kl. 11 f. m.
Statsutsk. 3:e avd. kl. 10 f. m.
Statsutsk. 2:a o. 4:e avd. kl. 11 f. m.
Bevillningsutsk. 2:a avd. kl. 11 f. m.
Bankoutsk. kl. 11 f. m.
Jordbruksutsk. 2:a avd. kl. 10 f. m.

Åter två unga belönade

Av medel som inkommit genom ett boklotteri har stipendier utdelats

av tidningen Vi till
Ann Margret
Dahlquist-Ljungberg
Dikter av författarinnan:
Jungfrun i berget
4:75

av A.B.F. till
Stig Sjödin
Dikter av författaren:
Blindgångare
3:50
Sommarpredikan
4:50

BONNIERS

Vi kan ej trolla...

...på detta sätt

men resultatet av vårt arbete blir inte heller illusoriskt. Om Ni vill ha Edra inkassoärenden handlagda så effektivt som möjligt, vänd Eder då med förtroende till oss. Ring namnanrop: "Stockholms Inkassobyrå" och beställ redan i dag ett block inkassosedlar som Ni erhåller omgående. Vår organisation och våra inkassospecialister borga för ett gott resultat.

Fullständig juridisk avdelning

Där de egna kravbreven slå slint, når inkassobyrån många gånger ett snabbt resultat.

Priskontrollnämndens anbud till hotellen

att få höja priserna med 20 procent på villkor att minst hälften av rum och inackorderingsmöjligheter reserveras åt utlänningar ter sig mycket besynnerligt. Priskontrollnämnden har till uppgift att reglera priser och avgifter med stöd av prisregleringslagen och regeringens i överensstämmelse med denna lag utfärdade förordningar. En huvudpunkt i systemet är att prisföreskrifter skall grundas på kostnaderna för produktionen, respektive för tillhandahållandet av priskontrollerade tjänster. Härav följer att en taxehöjning med 20 procent på hotell och pensionat endast kan vara berättigad om kostnaderna visas ha stigit i motsvarande grad. Har så skett, bör naturligtvis hotellägarna tillerkännas samma kompensation vare sig de hyser utlänningar eller ej. Någon paragraf som ger vare sig priskontrollnämnden eller regeringen befogenhet att premiera företagare som ägnar sig åt valutajakt finns inte. Dessutom är det en både ovärdig och misslyckad form av turistpropaganda att sälja landets rekreationsmöjligheter till överpris åt rika utlänningar. Förfarandet står i bjärt kontrast till den reselivets och fritidsmöjligheternas demokratisering som eljest varit ett av de mest tilltalande dragen i standardhöjningen för folkets stora massa.

Tanken att göra nämndemännen bekanta

med olika vårdformer och vårdplatser är utmärkt. Den har för resten inte uppstått bara i Västerås — på sina håll har den redan börjat utföras. Det bör vara självklart att myndigheter och direktörer ställer sig tillmötesgående. Studiebesök i stil med generalsinspektioner är emellertid inte önskvärda, utan skall det vara någon mening med det hela, måste nämndemännen få se anstaltsvården i vardagslag, inte snyggare eller hyggligare eller mera differentierad än den brukar vara. En svaghet i nämndens verksamhet är just den felande praktiska orienteringen. Man vet inte riktigt vad som händer med den eller den som passerar genom domstolsmaskineriet. Man famlar liksom efter väggarna i ett skumt rum. Att straffverkställigheten och förmedlingen till det civila arbetslivet fortfarande lider av allvarliga brister får nämndemännen ofta känning av, men de är inte i stånd att direkt påvisa var felet sitter eller hur det skall ordnas bättre. Får nämndemännen en säkrare orientering, kommer de att vara till större nytta och bli mera aktiva — även som förmedlare av goda uppslag till regering och riksdag och till kommunala instanser.

PRESSGRANNAR

Nu sägs det att första kammaren skall föryngras — därför föreslår man att valbarhetsåldern skall sänkas till 23 år —, men Eskilstuna-Kuriren (fp) betvivlar att den ändringen kommer att i någon högre grad inverka på kammarens sammansättning. Nuvarande erfarenheter pekar inte i den riktningen. Kan man tänka sig att stadiga landstingsmän skulle tjusas och övertygas av en brådmogen politisk begåvning i 23-årsåldern, så att de föredrar honom framför en äldre man med erfarenhet, vilken under årens lopp samlat förtroendeuppdrag på samma sätt och i samma takt som hans mormor en gång i tiden samlade brödkakor på stång i köket? Frågan besvaras med litet åldersstatistik:

Under de tre senaste åren ha sex valkretsar förrättat val av en dryg tredjedel av första kammarens ledamöter. Elektorerna ha inte visat någon påfallande faiblesse för ungdomen. I intet fall ha de till det yttersta utnyttjat de möjligheter, som redan föreligga. Två "ungdomar" ha valts, Folke Petrén från folkpartiet och Sven Andersson för socialdemokraterna, båda i Sörmland—Västmanland. De voro, då de valdes, 37 år gamla och äro de enda under fyrtio. Av de övriga cirka femtio valda voro sju i 40-årsåldern, medan icke mindre än aderton voro över 60 och fyra över 70 år. Den äldste var 74 och kommer alltså att bli 82 före mandattidens utgång.

Så är det genomsnittssiffrorna för de senast valda:

Äldst voro, som sig bör, högerns senatorer, sju stycken med tillsammans 409 år på nacken eller 58,4 år i genomsnitt. De efter föryngring längtande socialdemokraterna hade utsett 31 riksdagsmän om tillsammans 1.770 år, vilket gör 57,1 år på dem var. Bondeförbundet valde ingen under femtio — men endast en över sextio — och stannade vid ett genomsnitt på 56, medan för folkpartiet motsvarande siffra var 53,6 med den äldste 67 år gammal och den yngste 37. Sammanlagt representerade de 55 valda 3.114 levnadsår och voro alltså inte så långt från 57 år gamla i genomsnitt.

Göteborgs-Posten (fp) föreslog häromdagen helt djärvt första kammarens avskaffande. Den är ju alltför lik andra kammaren i allt vad den förehar. Vestmanlands Läns Tidning (fp) medger att detta gäller till vardags, men i politiskt viktiga och händelsedigra tider händer det att första kammaren tar ledningen:

Det hände till exempel under viktiga perioder av Hitlerkriget att den folkliga kontrollen av regeringen utövades med betydligt större skärpa och auktoritet av första kammaren — även om det måste medges att regeringens kontakt med folket till stor del ordnades över huvudet på riksdagen, som också till stor del överlät åt pressen att hålla ögonen på de styrande. Det var också lätt att iakttaga att pressläktaren vid många tillfällen under kriget var betydligt tätare besatt i första kammaren än i andra kammaren. Nu väger andra kammaren åter tyngre ett tag, men det finns ingen garanti för att den tendensen blir bestående.

Trots Svenska Dagbladets (h) försök att haussa hr Sandlers anförande i den senaste utrikesdebatten — han tycks vara högertidningens ständige utrikesministerkandidat —, så kan man inte påstå att första kammaren hade något nämnvärt att tillföra meningsutbytet i de brännande frågorna. Det tyckte inte heller männen på regeringsbänken. De uppehåller sig hellre i andra kammaren, det märks både vid det ena och andra tillfället. Högerledaren och senatorn Domö verkar riktigt övergiven där han står och ber om uppmärksamhet för sin s. k. kärva linje.

Det finns flera partiledare på avskrivning än kommunisthövdingen Linderot, påpekar Jönköpings-Posten (fp). Veteranen bland partiledarna, Bramstorp, stannar nog inte längre än — senast — till bondeförbundets riksstämma i vår:

Under mer än ett halvårs tid har den snart 66-årige bondeförbundsledaren slagits med sjukdomen. När han häromdagen på nytt dök upp i riksdagen, var det endast för ett kort gästspel. Det blir professor Nanna Svartz, som avgör, om och när möjlighet ges för mig att återuppta riksdagsarbetet, förklarar hr Bramstorp en smula resignerat... Axel Pehrsson-Bramstorp har på något sätt verkat vara född politiker. Skicklig och ansvarsmedveten har han gått i spetsen för sina bondeförbundsskaror. Det är också väl sörjt för tronföljden. I Gunnar Hedlund i Rådom har bondeförbundet en värdig efterträdare. Hr Hedlund är en man i sina bästa år och ser ut att veta, vad han vill.

Tanken förs vidare till hr Fritiof Domö. Högern synes just nu befinna sig i en period av självrannsakan. Huruvida detta skall få några återverkningar på partiledarfrågan återstår emellertid att se.

Högerns självprövning i spalterna har hittills varit så djupgående och så att säga förandligad att den inte hunnit fram till så triviala problem. Till förebyggande av missförstånd skrev högerns huvudorgan senast i går apropå valets lärdomar: "Partiets nuvarande ordförande har här i tysthet nedlagt ett betydande arbete, stödd av många villiga krafter." Det tillades att "motsättningen mellan en reformvänligare riktning och en konservativare är måhända mera skenbar än verklig". Så nu vet man det.

Ungdomsberedskapen har meddelat att den skall diskutera riktlinjerna för ett samarbetsorgan för de svenska ungdomsorganisationerna. Lägg inte näsan i blöt! ropar ohöviskt Expressen (fp). Frågan om detta samarbetsorgan, vilken drivits fram av Ungdomsberedskapens ledande och tjänstemän, är enbart ungdomsorganisationernas enskilda fråga och kan knappast handläggas av några sammankallade "länsledare":

Tydligen börjar Ungdomsberedskapen såsom krisorganisation att i viss mån överleva sig själv och man vill därför skapa ett mera permanent organ. Däremot har bland de anslutna organisationerna, allra främst bland de politiska ungdomsorganisationerna, skepsisen varit mycket stor mot en permanentning av Ungdomsberedskapen i form av ett Ungdomens landsråd.

En följd av denna jakt efter motiv är väl också de rader där det talas om att ett projekt att bereda ungdom, framför allt från det ockuperade Tyskland, insyn i svenskt samhällsliv och kontakt med svensk ungdom förbereds hos Ungdomsberedskapen... Här har Ungdomsberedskapen utan att avvakta berörda organisationers synpunkter gett sig in på ett område som inte alls angår den.

Vi har inte behov här i landet av någon central förmedling av utländskt ungdomsbyte. Faktum är att flertalet av ungdomsorganisationerna redan nu har fått till stånd ett mycket givande och rikt utbyte med sina frändeorganisationer i utlandet. Detta utbyte har den stora fördelen att det sker mellan organisationer med lika intressen och lika struktur:

På så sätt blir utbytet betydligt mer givande för bägge parter än om Ungdomsberedskapen kommer och lägger sig i det hela och uppträder såsom någon "förmedlande" länk.

Blivande byråchefer i farten! De gör vad de kan för att bevisa sitt existensberättigande.

Bonnierhuset vid Torsgatan diskuterades vid Stockholms byggnadsförenings sammanträde på onsdagskvällen. Arbetet med byggnadskomplexet, som blir färdigt i dagarna, belystes av arkitekten, professor Ivar Tengbom, och byggmästaren, byggmästare Olle Engkvist. Om byggnadskonstruktionen talade civilingenjör Stig Lagerkranz och om värme-, vatten- och sanitetsanläggningarna civilingenjör Axel Theorell. Efter föredragen blev det diskussion, och som avslutning ledde redaktör Per-Martin Hamberg en frågesporttävlan. Omkring 250 medlemmar deltog i sammanträdet.

Existentialism bara modenyck ingen "rörelse"

Gabriel Audisio.

De franska författarna har kanske ett visst inflytande på allmänheten, men på långt när inte så stort som de själva inbillar sig, och vad existentialismen beträffar talar knappt folk om den längre. Det gör man heller inte om boogie woogie och nya looken, och anledningen är i bägge fallen identisk: de är modeföreteelser som redan på förhand är dömda att falla i glömska, sedan de haft sin säsong.

Det är den franske författaren Gabriel Audisio som uttrycker sig ungefär i den stilen när Dagens Nyheter får en pratstund med honom då han på onsdagen kom hit från Göteborg. Han är en man i 45-årsåldern, som ännu har motståndsrörelsen i färskt minne. Han var en av de mera bemärkta kämparna och hamnade så småningom i Gestapos klor, vilket i sin tur medförde en tids vistelse i fängelse. Den parentesen har han levandegjort i en av de senaste årens mera uppmärksammade romaner i Frankrike: Feuilles de Fresne, blad från Fresne. Om man nämner att Fresne spelar samma roll i Frankrike som Långholmen här, förstår man titeln bättre. I Stockholm är han Folkuniversitetets gäst och skall i afton föreläsa om författarnas roll i det franska samhället.

Det är på tal om denna roll som han yttrade orden i ingressen här ovan. Och vad är orsaken till detta rätt svaga inflytande?

— Ja, det är många saker som spelar in härvidlag, förklarar monsieur Audisio, bland annat rekryteringen av författarna i Frankrike.

En bok som till exempel Harry Martinsons "Vägen till Klockrike" skulle vara otänkbar hos oss, där författarna kliver fram färdiga, dvs. de rekryteras inte från andra yrken, eller åtminstone med ytterst få undantag. Därför har de också svårt att få närmare kontakt med de breda lagren.

Traditionsenligt tillhör de flesta författare någon riktning och engagerar sig gärna politiskt, fast naturligtvis i utpräglat spekulativ anda. På så sätt har partierna sina speciella litterära vapendragare: socialisterna har Sartre, kommunisterna Aragon och gaullisterna Malraux.

Och apropå Sartre och hans existentialism, börjar den inte mattas eller rent av vika för någon ny rörelse?

— Existentialismen har aldrig varit någon "rörelse". Den har varit en modeföreteelse i stil med nya looken och boogie woogie som haft sin säsong och nu håller på att falla i glömska liksom andra sådana tillfälliga uppenbarelser. Bergson hade också ett filosofiskt system, men inte talar man väl om en speciell bergsonianism för det? Fast han ligger ju på ett annat plan, pardon.

Monsieur Audisio är född i Marseille, och det förklarar hans intresse för "Medelhavsgenierna" som han uttrycker sig. Det kommer nämligen att bli ämnet för ett föredrag i Radiotjänsts "nattövning" på söndagskvällen. Och då gäller hans intresse inte bara Medelhavsförfattarna på den här sidan, utan fastmer de som finns på motsatta sidan, i Nordafrika.

— Camus är född och verkar i Algeriet liksom Emanuel Robles, en yngre författare som mycket låtit tala om sig på senare år, och det är bara ett par namn ur högen, fortsätter han. Deras diktning är naturligtvis provinsialistisk, men man kan även spåra en stark nationalism hos dem, men en nationalism som inte avser att fjärma utan närma Algeriet till moderlandet. Robles har fått flera pris för sina böcker, och vi väntar oss mycket av honom.

Det blir tydligen en hel del originella synpunkter som Folkuniversitetspubliken får sig till livs i kväll.

Père

Belgisk politik och svensk debatt

Belgien har under de senaste åren spelat en viss roll — anspråkslös men egendomlig — i den svenska inrikesdebatten. Vid några tillfällen har kritiker av den svenska regeringen, såsom professor Ohlin och dr Per Jacobsson, med tillfredsställelse fastslagit att Belgien med sin jämförelsevis liberala ekonomiska politik efter kriget uppnått en snabb välståndsökning. Under den senaste tiden har Belgien tvärtom, och med långt större iver, begagnats som vapen av svenska socialister. Den stigande arbetslösheten har betraktats som ett bevis för den belgiska politikens misslyckande. Belgien har sökt klara sig utan regleringar och planhushållning, säger man; nu kan var och en se vart denna galenskap leder. Den socialistiska glädjen över Belgiens svårigheter är än större än den tidigare liberala glädjen över Belgiens välstånd.

Redan de belgiska partiförhållandena borde göra dessa socialistiska propagandister betänksamma. Under de första åren efter befrielsen styrdes Belgien av breda koalitionsregeringar. Utom de båda stora partierna, socialister och katoliker, var liberalerna och en tid även kommunisterna företrädda i regeringen. Under detta skede var utvecklingen ostridigt och generellt utomordentligt gynnsam. Arbetslöshet av större omfattning har framträtt först under det senaste året, då Belgiens politik letts av socialister och katoliker i förening, med socialisten Spaak som premiärminister och socialister som chefer för flera ur ekonomiskt-social synpunkt viktiga departement. Det är liberalerna, i gemen utan tvivel mer gammalliberala än sina svenska partivänner, som står i opposition och som anklagar regeringen, och främst socialisterna inom denna, för att genom en oskicklig politik ha bidragit till arbetslöshetens framväxt. De svenska socialister som åberopar Belgien som bevis på ett fritt systems misslyckande kritiserar därmed ett av kontinentens mest framgångsrika socialistiska partier i sällskap med de belgiska liberaler som i socialismens missgrepp och inte minst i dess dirigeringstendenser ser en huvudorsak till det onda.

Än egendomligare ter sig de svenska exploateringsförsöken med tanke på att någon mer principiell kritik mot den belgiska politiken efter kriget icke förekommer i Belgien — utom från de liberaler som anser att regeringen ingripit för mycket och kommunisterna, som kräver allmän socialisering. Om man undantar det sistnämnda partiet, är alla belåtna över att en långtgående planhushållning undvikits och att socialiseringsfrågor inte aktualiserats. Vi tänker inte på socialisering annat än som en nödfallsutväg i alldeles speciella fall, förklarar ledande belgiska socialister. Även om valutapolitiken är man i stort sett enig — en devalvering av avsevärd omfattning kan inte komma i fråga.

Att den snabba välståndsökningen i Belgien — hittills fortsatt trots arbetslösheten — väsentligen beror på yttre faktorer, över vilka politiken icke rått, är obestridligt och har inte heller förnekats av de svenska liberaler som hänvisat till det belgiska exemplet. Belgien befriades jämförelsevis snabbt och smärtfritt på hösten 1944 och kunde omedelbart utnyttja huvudparten av sin produktionskapacitet; redan i slutet av 1946 låg produktionen över förkrigsnivån. Genom att västmakternas arméer inköpte materiel i Belgien och delvis under lång tid var förlagda i detta land fick man på ett tidigt stadium hundratals miljoner i amerikansk valuta. Antwerpen, under åratal den enda stora användbara hamnen på kontinentens västkust, inbragte väldiga summor. Kongos roll har däremot ofta överskattats; kolonin har en viss betydelse för belgiskt näringsliv över huvud, men har icke varit en speciellt väsentlig faktor i utvecklingen efter kriget.

Belgiens politiker räknar sig emellertid — och med allt fog — till godo att de goda konjunkturer som förelåg vid befrielsen utnyttjades genom en politik som inte skyggat för statsingripanden, men som i det stora hela varit bland de mest liberala i Europa. Och denna försvarliga självbelåtenhet delas av alla demokratiska partier — icke minst framträder den inom det socialistiska parti som haft ledningen och som i sin brytning med äldre socialiseringsdogmatik ser en huvudorsak till framgångarna och framstegen.

Det belgiska välståndet har inte, såsom stundom påståtts, vunnits på de fattigare folkgruppernas bekostnad. Den sociala välfärdspolitiken — ålderdomspensionering, socialförsäkring, semester osv. — har tvärtom varit omfattande. Enligt uppgifter från ministeriet för ekonomisk koordination är i februari 1949 prisnivån 390 mot 100 före kriget, lönenivån för arbetare är 362, men arbetarnas reella standard — med hänsyn till de sociala anordningarna av direkt betydelse för denna — måste sättas till 425. Trots den betydande förstörelsen under kriget har arbetarna alltså nu ett något bättre läge än 1938, bortsett från sådana förbättringar som inte låter sig fixeras i indexuppgifter.

Att den belgiska politiken inte uppnått en skenbar blomstring genom en hård politik mot arbetarna — såsom en del svenska uttalanden tycks förmena — borde vara klart redan med tanke på de belgiska partiernas struktur. Socialismen (med 68 platser i representanthuset) bygger här som eljest väsentligen på de fackligt organiserade; medlemsantalet i de socialistisk-kommunistiska fackföreningarna är 650.000. Då en svensk politiker, fru Kock, kallat det katolska partiet i Belgien reaktionärt, är detta ett groteskt misstag, som säkerligen beror inte på vilja att snedvrida, utan på ren okunnighet. Detta parti (med 92 platser) innesluter, liksom en rad andra katolska partier, en mera radikal och en mera konservativ riktning, men de radikala har under senare år haft ledningen, vilket bäst framgår av det oavbrutna och goda samarbetet mellan socialister och katoliker i regeringen; de katolska fackföreningarna omfattar nära en halv miljon arbetare. Även det tredje större demokratiska partiet, liberalerna (18 platser), har betydande anslutning bland arbetarna, och dess speciella fackföreningar har omkring 70.000 medlemmar. Under dessa förhållanden kan ingen regering föra och intet parti eftersträva en socialt och ekonomiskt reaktionär politik.

Mot denna bakgrund måste arbetslöshetskrisen i Belgien betraktas.

Herbert Tingsten

POPULÄRT

Får en spion vara gift? har det frågats i samband med *Humphrey Slaters Konspiratör* (Bonniers, 7:25). Det vore mer skäl att fråga: Får en spion vara hur korkad som helst? Den naivitet som utvecklas av The Honourable Desmond Ferneaux-Lightfoot, D. S. O., major vid Grenadiergardet, när han tror att han skall kunna få sin unga purengelska fru att i en handvändning inte bara acceptera hans landsförrädiska sysslа som Sovjetspion, utan rent av glöda för hans idéer, är till en början häpnadsväckande, så småningom odräglig. Att den karlen i många år skulle dugt till skarpslipad fifflare med engelska militära hemligheter kan väl ändå inte gå i någon. I varje fall inte i ett fruntimmer.

Men Humphrey Slater är inte naiv. För fulla segel seglar han sin lilla eleganta båt i de vindar som just nu blåser lägligt. Några flotta stänk av erotik i början, och sedan är det bara att basa på. Problemet öst—väst kommer väl att utnyttjas av fler spionförfattare, så populärt som det är och så populärt som det är att göra en thrillerskildring av östsidans feta Sovjetpampar, som åker på fasanjakt i lyxbilar, och ryska spioner, som bär sig åt som surmulna robotar. Boken är säkert vad man kallar publik.

Bang

Hotellen genomför medgiven prishöjning.

Den av priskontrollnämnden medgivna höjningen av rumspriserna på vissa hotell under turistsäsongen diskuterades på onsdagen vid ett sammanträde med representanter för hotellföretag i Stockholm och närliggande orter vilka är medlemmar av Sveriges hotell- och restaurangförbund. Sammanträdet uttalade sig enhälligt för att man skall tillämpa den av PKN medgivna 20-procentiga höjningen av rumspriserna under sommarsäsongen 15 maj—15 september. Vad beträffar PKN:s medgivande att höja priserna även för beställningar som gjorts före den 9 februari i år, anser sig företagen kunna verkställa höjningen endast i de fall då man vid bekräftandet av beställningen reserverat sig för mellankommande av PKN medgivna höjningar eller inte bekräftat beställningen. Man har nämligen ansett att en höjning utan vidare av sådana beställningar inte skulle vara förenlig med god affärssed.

Drätselkammaren i Köping har beslutat att tillstyrka en anhållan från biblioteksstyrelsen att staden får förhyra gamla postlokalerna i Köping för stadsbibliotekets räkning. De gamla postlokalerna har sedan nyåret stått oanvända sedan nya posthuset invigdes. (DN, Västerås.)

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.